

*Stručni komentar***KOMENTAR ZAKONA O TRANSPORTU OPASNOG TERETA - "Sl. glasnik RS", br. 88/2010**

Stupanjem na snagu **Zakona o transportu opasnog tereta ("Sl. glasnik RS", br. 88/2010**, stupa na snagu 22.05.2011. godine, izuzev odredbe člana 13. stav 2. Zakona koja se primenjuje u roku od godinu dana od tog datuma - dalje: Zakon) prestaje da važi **Zakon o prevozu opasnih materija ("Sl. list SFRJ", br. 27/90, 45/90, "Sl. list SRJ", br. 24/94 - dr. zakon, 28/96 i 68/02 i "Sl. glasnik RS", br. 36/09 - dr. zakon)** i **Uredba o prevozu opasnih materija u drumskom i železničkom saobraćaju ("Sl. glasnik RS", br. 53/2002)**. Ako ostavimo po strani Uredbu koja je svojevremeno doneta samo kao "reaktivan propis" posle jednog udesa u železničkom saobraćaju na području grada Beograda i nije mogla "popraviti zakon", **pažnju zaslužuje različit ustavni osnov za donošenje ranijeg zakona i sada donetog Zakona**. I ranijim ustavima (SFRJ od 1974, SRJ od 1992) i važećim Ustavom Republike Srbije utvrđeno je ovlašćenje, ranije savezne države, sada Republike Srbije da uređuje i obezbeđuje - proizvodnju, promet i prevoz oružja, otrovnih, zapaljivih, eksplozivnih, radioaktivnih i drugih opasnih materija (član 97. tačka 9. Ustava Republike Srbije). Zanimljivo je da ovako konkretan ustavni osnov u Obrazloženju Zakona nije naveden kao ustavni osnov za njegovo donošenje, već je kao osnov navedena samo opštija odredba člana 97. tačka 6. prema kojoj Republika Srbija uređuje i obezbeđuje - sistem obavljanja pojedinih privrednih delatnosti. Razume se, iako je ovo relevantno pitanje za pravničku struku, ono nije od uticaja na nespornu nadležnost Republike Srbije da zakonom uredi ne samo transport opasnog tereta, već u skladu sa Ustavom i bilo koje drugo pitanje. Štaviše, odredbe poput člana 97. Ustava Republike Srbije karakteristične su za federalne države i raspodelu nadležnosti između njihovih federalnih jedinica, a ne za unitarnu, samostalnu i nezavisnu državu kakva je Republika Srbija. Ipak, činjenica je da - **bez obzira što nije naveden u Obrazloženju Zakona - najkonkretniji ustavni osnov za donošenje Zakona postoji u članu 97. tačka 9. Ustava prema kome Republika Srbija, pored ostalog, uređuje i obezbeđuje prevoz oružja, otrovnih, zapaljivih, eksplozivnih, radioaktivnih i drugih opasnih materija**.

Koncept Zakona zasniva se na opredeljenju da se obezbedi primena rešenja sadržanih u odgovarajućim međunarodnim sporazumima, odnosno da se transport opasnog tereta obavlja u skladu sa odredbama šest potvrđenih međunarodnih sporazuma taksativno navedenih u članu 2. stav 2. Zakona. Na ovom opredeljenju zasnivao se i raniji zakon, ali on nije najdoslednije sproveden i u međuvremenu je prevaziđen u delu koji nije usklađivan sa promenama međunarodnih sporazuma, odnosno restrukturiranim tehničkim propisima i prilogima koji omogućavaju unapređenje bezbednosti u transportu opasnog tereta. Ovo opredeljenje pri donošenju Zakona u skladu je sa članom 16. stav 2. Ustava, prema kome su potvrđeni međunarodni ugovori, koji moraju biti u skladu sa Ustavom, sastavni deo pravnog poretka Republike Srbije i neposredno se primenjuju. U načelu, ovo opredeljenje je i celishodno ukoliko se na dovoljno određen način konkretizuje u zakonskom tekstu. I pored velikog broja gotovo istovetnih upućujućih odredaba u Zakonu, odnosno pozivanja na međunarodne sporazume, odnosno propise iz člana 2. stav 2. istog zakona, kao i neka ponavljanja i redakcijske nedoslednosti, nije izostala dovoljna konkretnost tih odredaba u Zakonu. Ovo je od naročite važnosti za primenu Zakona, naročito njegovih kaznenih odredaba, jer njihova primena je uvek lakša kad nisu blanketnog karaktera i formulisane su tako da budu dovoljno određene.

Novine u Zakonu

Zakonom su u osnovi uvedene dve vrste novina u odnosu na raniji zakon:

- novine kojima je u skladu sa međunarodnim sporazumima proširen institucionalni okvir neophodan za unapređenje bezbednosti u transportu opasnog tereta;
- novine kojima su unapređene procedure koje se odnose na transport opasnog tereta.

Nova institucionalna u proceduaralna rešenja svode se na sledeće:

Uprava za transport opasnog tereta (dalje: Uprava), kao organ u sastavu ministarstva nadležnog za poslove saobraćaja (dalje: Ministarstvo), **preuzeće do 22.07.2011. godine od ministarstva nadležnog za unutrašnje poslove** (dalje: MUP) **deo njegovih dosadašnjih stručnih, izvršnih i inspekcijeskih poslove iz oblasti transporta opasnog tereta**. Uprava će imati svojstvo pravnog lica (član 9. stav 3. Zakona), iako to svojstvo nema Ministarstvo u čijem je sastavu, a obavljaće izvršne i sa njima povezane inspekcijeske i stručne poslove u oblasti transporta opasnog tereta, taksativno navedene u članu 10. Zakona.

Klasifikacija opasnosti od nastupanja posledica u transportu opasnog tereta je novina u Zakonu prema kojoj postoje tri kategorije ove opasnosti:

- prva - opasnost po život lica ili zagađenje životne sredine s posledicama čije otklanjanje je dugotrajno i skupo;
- druga - opasnost od nanošenja teške telesne povrede licu ili zagađenja životne sredine, znatnog ili na većem prostoru;
- treća - opasnost od nanošenja lake telesne povrede licu ili neznatnog zagađenja životne sredine.

Klasifikacijom je omogućeno stepenovanje odgovornosti i visine novčanih kazni za privredne prestupe, odnosno prekršaje predviđene kaznenim odredbama Zakona.

Savetnik za bezbednost u transportu opasnog tereta (dalje: Savetnik), **kao nova zakonska kategorija, lice je sa sertifikatom (Uprave) o stručnoj osposobljenosti za primenu propisa o transportu opasnog tereta** koje je poslodavac (pravno lice ili preduzetnik) odredio svojim aktom da obavlja poslove i izvršava obaveze iz člana 21. Zakona kojima se obezbeđuje primena tih propisa. Pored ostalog, Savetnik obučava zaposlene na poslovima transporta opasnog tereta i stručno osposobljenima i onima koji su obnovili znanje izdaje potvrdu o tome. **Učesnik u transportu**, definisan u članu 7. stav 1. tačka 11. Zakona, mora imati najmanje jednog Savetnika, osim u slučajevima utvrđenim propisima iz člana 2. stav 2. Zakona. Godišnji izveštaj Savetnika učesnik u transportu dostavlja Upravi svake godine, najkasnije do 1. februara tekuće godine za prethodnu.

Privredno društvo, odnosno drugo pravno lice koje osposobljava kandidate za Savetnika mora imati Licencu koju izdaje (i oduzima) Uprava, pod uslovima iz člana 20. stav 2. Zakona i bližim uslovima koji se propisuju na osnovu stava 5. istog člana.

Ovlašćeno stručno lice za ispitivanje i žigosanje posuda pod pritiskom i cisterni mora, pre dobijanja ovlašćenja od Uprave, ispunjavati uslove iz člana 13. stav 3. Zakona. Ispitivanje i žigosanje posuda i cisterni mora vršiti u skladu sa propisima iz člana 2. stav 2. Zakona. Ovlašćenje (isprava) važi pet godina, ali ga Uprava može oduzeti i pre isteka roka ukoliko lice prestane da ispunjava neke od uslova pod kojima je ovlašćenje dato. Istovremeno, Uprava oduzima i žig za označavanje posuda i cisterni.

Ovlašćeno, odnosno imenovano telo za ocenjivanje usaglašenosti tipa ambalaže, posude pod pritiskom ili cisterne za transport opasnog tereta mora imati ovlašćenje - ispravu koju izdaje Uprava, pod uslovima utvrđenim propisima iz člana 2. stav 2. Zakona i drugim propisima za referentni obim ispitivanja, odnosno ocenjivanja usaglašenosti. Ovlašćeno, odnosno imenovano telo dužno je da svoj Izveštaj o ispitivanju izradi u skladu sa ovim propisima. Na osnovu Izveštaja o ispitivanju Uprava proizvođaču (privrednom društvu ili drugom pravnom licu) izdaje odobrenje za tip ambalaže, odnosno posude ili cisterne pre nego što proizvođač počne serijski da ih proizvodi radi stavljanja u promet.

Ovlašćeno telo za ocenjivanje usaglašenosti tipa vozila za transport opasnog tereta mora imati ovlašćenje - ispravu koju mu Uprava izdaje pod uslovima utvrđenim propisima iz člana 2. stav 2. Zakona i drugim propisima. Izveštaj o ispitivanju tipa vozila ovlašćeno telo izrađuje u skladu sa ovim propisima, a na osnovu tog izveštaja Uprava izdaje odobrenje za tip vozila za transport opasnog tereta.

Imenovano telo za ocenjivanje usaglašenosti vozila za transport opasnog tereta mora imati ispravu o imenovanju koju mu Uprava izdaje pod uslovima utvrđenim propisima iz člana 2. stav 2. Zakona i drugim propisima. Sertifikat o odobrenju za vozilo imenovano telo izdaje u skladu sa ovim propisima. O izdatim i vraćenim sertifikatima u roku od 15 dana mora biti obavestena Uprava.

Ovlašćeno telo za ocenjivanje usaglašenosti tipa broda za transport opasnog tereta mora imati ovlašćenje - ispravu koju mu Uprava izdaje pod uslovima utvrđenim propisima iz člana 2. stav 2. tačka 5. Zakona i drugim propisima. Izveštaj o ispitivanju tipa broda ovlašćeno telo izrađuje u skladu sa ovim propisima, a na osnovu tog izveštaja Uprava izdaje odobrenje za tip broda za transport opasnog tereta.

Imenovano telo za ocenjivanje usaglašenosti broda za transport opasnog tereta mora imati ispravu o imenovanju koju mu Uprava izdaje pod uslovima utvrđenim propisima iz člana 2. stav 2. tačka 5. Zakona. Sertifikat o odobrenju za brod imenovano telo izdaje u skladu sa ovim propisima. O izdatim i vraćenim sertifikatima u roku od 15 dana mora biti obavestena Uprava.

Lice sa Sertifikatom o posebnim znanjima u oblasti ADN mora da se nalazi na brodu kojim se vrši transport opasnog tereta, a za to je odgovoran zapovednik broda.

Privredno društvo, odnosno drugo pravno lice koje osposobljava kandidata za sticanje Sertifikata o posebnim znanjima u oblasti ADN mora imati ovlašćenje - ispravu koju mu Uprava izdaje pošto ispuni uslove u pogledu nastavnog kadra, prostora, opreme i nastavnih sredstava za stručno osposobljavanje ovih kandidata. O izdatim sertifikatima Uprava vodi Registar.

Instruktor za transport opasnog tereta u vazdušnom saobraćaju (dalje: Instruktor) mora da ispunjava uslove iz člana 72. stav 2. Zakona i da ima ovlašćenje - ispravu koju izdaje organizacija nadležna za civilno vazduhoplovstvo pošto proveri ispunjenost tih uslova. Instruktor stručno osposobljava zaposlene na poslovima u transportu opasnog tereta u vazdušnom saobraćaju. Instruktor stručno osposobljenima i zaposlenima koji su obnovili znanje izdaje potvrdu o stručnoj osposobljenosti.

Stare i nove obaveze Ministarstva unutrašnjih poslova

I pored navedenih novih institucionalnih i proceduralnih rešenja, kao i prenošenja dela nadležnosti sa MUP-a na upravu, **kompletiranje materije Zakona u skladu sa njegovim ciljevima nije bilo moguće bez redefinisanja i manjeg proširenja nadležnosti koje je MUP zadržao**. Iz Zakona se izvodi zaključak da Uprava nije preuzela od MUP-a njegove policijske poslove (klasične, "prave") u oblasti transporta opasnog tereta, kao ni stručne, izvršne i inspeksijske poslove koji se odnose na transport eksplozivnih materija i predmeta. **Uprava je od MUP-a preuzela samo njegove druge stručne, izvršne i inspeksijske poslove iz ove oblasti**. Obim tih poslova u osnovi odgovara obimu novih poslova MUP-a, pre svega zbog toga što će MUP operativnu podršku koju pruža drugim organima morati da proširi i na novoformiranu upravu i tela. **Konkretnije, nadležnosti MUP-a, odnosno područne policijske uprave MUP-a su da:**

- u slučajevima **kad dođe do nestanka opasnog tereta** primi od učesnika u njegovom transportu hitno obaveštenje o nestanku, vrsti tereta i broju kojim je obeležena opasnost tog opasnog tereta na način utvrđen propisima iz člana 2. stav 2. ovog zakona, kao i da preduzme potrebne mere da se opasan teret pronađe ako postoji mogućnost njegovog pronalaženja;

- u slučajevima **kad se opasan teret rasuo ili razlio** primi od učesnika u njegovom transportu hitno obaveštenje o ovom vanrednom događaju i merama koje je učesnik bez odlaganja preduzeo da se opasan teret obezbedi, pokupi, odstrani, odnosno odloži ili na drugi način učini bezopasnim, odnosno da se spreči dalje širenje zagađenja;

- **izda dozvolu za transport eksplozivnog tereta koji se u celini obavlja na teritoriji Republike Srbije** (izdaje područna policijska uprava nadležna za područje s kojeg se pošiljka otprema);

- **izda dozvolu za transport (uvoz, izvoz, tranzit) eksplozivnog tereta u međunarodnom transportu** (izdaje MUP - u sedištu);

- **prima obaveštenja koja je najkasnije 48 sati pre započinjanja transporta dužan da mu dostavi pošiljalac, odnosno primalac opasnog tereta** kome je izdata Zakonom propisana dozvola za transport opasnog tereta (obaveštava policijsku upravu nadležnu za područje s kojeg transport započinje);

- kao organ nadležan za izdavanje dozvole za transport eksplozivnog tereta: **zahteva**, ako oceni potrebnim, pored dokumentacije koja je uslov za dozvolu, i **dokumentaciju za posebne uslove** utvrđene u propisima iz člana 2. stav 2. ovog zakona, **kao i za posebne mere bezbednosti radi zaštite ljudi, imovine i životne sredine od postupaka neovlašćenih lica; zabrani transport opasnog tereta**, ako oceni da se tim transportom može ugroziti bezbednost, javni red i mir i život lica ili životna sredina;

- **izda posebnu dozvolu za pojedinačni transport opasnog tereta** koji je po odredbama Zakona, inače, zabranjen, pod uslovom da je to potrebno za ispitivanje opasne materije, odnosno za bezbednosne intervencije ili zaštitu i spasavanje (dozvolu izdaje ministar unutrašnjih poslova);

- u redovnoj kontroli učesnika u drumskom saobraćaju, **kontrolise na propisan način transport opasnog tereta na putu**, a ukoliko utvrdi nepravilnosti koje bi mogle uticati na bezbednost ljudi, imovine, odnosno zaštitu životne sredine, da učesnika u transportu opasnog tereta isključi iz saobraćaja i o tome odmah obavesti upravu (kontrolise i isključuje policijski službenik saobraćajne policije);

- **u postupku vršenja granične kontrole**: zabrani ulazak na teritoriju Republike Srbije vozilu za transport opasnog tereta koje je registrovano u drugoj državi za koje je utvrdio nepravilnosti kojima su povređeni propisi iz člana 6. stav 2. Zakona; isključi iz saobraćaja vozilo registrovano u Republici Srbiji za koje utvrdi nepravilnosti kojima su povređeni propisi iz člana 6. stav 2. Zakona, dok se te nepravilnosti ne otklone (zabranjuje i isključuje policijski službenik granične policije);

- **daje policijsku pratnju**, na zahtev inspektora za transport opasnog tereta koji u drumskom ili železničkom saobraćaju inspektor utvrdi nepravilnosti koje nije moguće otkloniti na licu mesta i zbog toga upućuje vozilo (pod policijskom pratnjom) do najbližeg pošiljaoca, odnosno primaoca iste klase opasnog tereta, gde se nepravilnosti mogu otkloniti, odnosno opasan teret istovariti ili pretovariti;

- **vrši inspekcijski nadzor nad primenom Zakona**, propisa donetih na osnovu Zakona i propisa iz člana 2. stav 2. Zakona kod učesnika u transportu eksplozivnih materija i predmeta;

- na zahtev inspektora za transport opasnog tereta, **pruža pomoć u vršenju inspekcijskog nadzora transporta opasnog tereta u drumskom saobraćaju** (pomoć pruža službeno lice MUP-a).

Obaveze učesnika u transportu opasnog tereta

Zakonom se suštinski ne menjaju položaj i osnovne obaveze privrednih društava i drugih pravnih lica i preduzetnika koji se bave transportom opasnog tereta. Ali, Zakon sadrži rešenja sa novim obavezama ovih subjekata koje su na liniji potpunijeg i preciznijeg usaglašavanja sa odgovarajućim odredbama potvrđenih međunarodnih sporazuma iz ove oblasti, kao i delotvornije primene rešenja iz tih sporazuma. Cilj je smanjenje bezbednosnih rizika u transportu opasnog tereta kroz uspostavljanje i efektivnu primenu u praksi proverenih rešenja koja se odnose na učesnike u transportu opasnog tereta, sadržanih u međunarodnim sporazumima iz ove oblasti koje je potvrdila Republika Srbija. **U skladu s tim, Zakonom su definisani učesnici u transportu opasnog tereta i u nizu "razbacanih odredaba" Zakona utvrđene su njihove konkretne obaveze.**

Učesnik u transportu opasnog tereta, prema Zakonu, jeste privredno društvo, drugo pravno lice ili preduzetnik koji je: pošiljalac, prevoznik, primalac, utovarač, paker, punilac, korisnik kontejner cisterne ili prenosive cisterne, organizator transporta i davalac usluge pretovara pri promeni vida saobraćaja u transportu opasnog tereta.

Učesnici u transportu opasnog tereta dužni su da izvršavaju obaveze iz poglavlja 1.4 ADR/RID/ADN.

Učesnik u transportu opasnog tereta obavezan je da:

- se osigura za slučaj da u transportu opasnog tereta pričinu štetu licima, imovini i životnoj sredini, u skladu sa zakonom;

- upotrebljava tip ambalaže, odnosno posude pod pritiskom ili cisterne koji ima odobrenje i važeći izveštaj o ispitivanju ambalaže, odnosno posude pod pritiskom ili cisterne za transport opasnog tereta, u skladu s propisima iz člana 2. stav 2. ovog zakona i drugih propisa;

- kao proizvođač, pre početka serijske proizvodnje pribavi odobrenje za tip ambalaže, odnosno posude pod pritiskom ili cisterne za transport opasnog tereta i da kod iz odobrenja ima na svakoj pojedinačnoj ambalaži, odnosno posudi pod pritiskom ili cisterni koju stavlja u promet;

- ima najmanje jednog savetnika za bezbednost u transportu opasnog tereta, osim u slučajevima utvrđenim propisima iz člana 2. stav 2. Zakona i da dostavi Upravi lične podatke o savetniku s kojim je zaključio ugovor, najkasnije sedam dana od dana zaključenja ugovora;

- kao pošiljalac, predaje opasan teret na transport (samo) ako mu je izdata dozvola za transport u skladu sa Zakonom i ako su vozaču ili licu koje obavlja prevoz uručena propisana transportna dokumenta;

- kao punilac: puni drugom vrstom opasnog tereta cisternu, kontejner cisternu, vozilo cisternu, kola cisternu, plovni objekat, baterijsku cisternu, prenosivu cisternu, kola sa odvojivim cisternama, pokretnu cisternu i gas kontejner s više elemenata (MEGC), tek pošto utvrdi da su očišćeni; puni cisternu (samo) na određenom i posebno uređenom mestu, u skladu sa zakonom;

- kao utovarivač, opasan teret utovara (samo) na određenom i posebno uređenom mestu, u skladu sa zakonom;

- kao organizator transporta, izvršava sve obaveze pošiljaoca u smislu ovog zakona;

- kao davalac usluga pretovara opasnog tereta, pri promeni vida saobraćaja, izvršava sve obaveze primaoca, utovarivača i punioca u smislu Zakona i bude odgovoran za primenu propisa iz člana 3. Zakona kojima se uređuje privremeno odlaganje opasnog tereta.

- postupi na način propisan u članu 28. Zakona u slučaju da se opasan teret rasuo ili razlio (obavesti nadležne, preduzme mere na otklanjanju posledica i dr);

- izradi i sprovodi Plan bezbednosti ukoliko transportuje opasan teret koji je propisima iz člana 2. stav 2. Zakona utvrđen kao opasan teret visoke potencijalne opasnosti (sadržina Plana bezbednosti utvrđena je istim i drugim propisima);

- za svaki pojedinačni transport u slučajevima utvrđenim propisima iz člana 2. stav 2. Zakona, kao i u transportu eksplozivnog i radioaktivnog tereta, pribavi odgovarajuću dozvolu (ispravu) za transport tog opasnog tereta;
- kao pošiljalac, odnosno primalac opasnog tereta kome je izdata dozvola za transport opasnog tereta, najkasnije 48 sati pre započinjanja transporta obavesti o tome Centar za obaveštavanje, Upravu i policijsku upravu nadležnu za područje s kojeg transport započinje;
- lice koje prima u radni odnos na poslove u transportu opasnog tereta stručno osposobi ili da utvrdi da je lice koje prima u radni odnos na poslove u transportu opasnog tereta stručno osposobljeno za obavljanje poslova u transportu opasnog tereta u skladu s propisima iz člana 2. stav 2. Zakona i propisima donetim na osnovu Zakona.

Učesnik u transportu opasnog tereta u drumskom saobraćaju ima i posebne obaveze utvrđene u odgovarajućim odredbama čl. 38. i 42. Zakona.

Učesnik u transportu opasnog tereta u železničkom saobraćaju ima i posebne obaveze utvrđene u odgovarajućim odredbama čl. 49, 52. i 53. Zakona.

Učesnik u transportu opasnog tereta u vodnom saobraćaju ima i posebne obaveze utvrđene u odgovarajućim odredbama čl. 55, 59. i 63. Zakona.

Učesnik u transportu opasnog tereta u vazdušnom saobraćaju ima i posebne obaveze utvrđene u odgovarajućim odredbama čl. 67, 69. i 70. Zakona.

Izvršni propisi za izvršavanje Zakona

Najkasnije do 22.08.2011. godine trebalo bi da se realizuju tri ovlašćenja za donošenje podzakonskih propisa na osnovu Zakona, a najkasnije do 22.11.2011. godine i preostalo 41 ovlašćenje. Prema tome, radi izvršavanja Zakona je potrebno da se u periodu od godinu dana (od 23.11.2010. do 22.11.2011. godine) donošenjem izvršnih propisa za njegovo izvršavanje realizuju **ukupno 44 ovlašćenja utvrđena Zakonom**, i to da:

- ministar nadležan za poslove odbrane u saradnji s ministrom nadležnim za poslove saobraćaja (dalje: ministar) - **uredi transport opasnog tereta koji se obavlja vozilima Vojske Srbije i ministarstva nadležnog za poslove odbrane, kao i vojnih snaga drugih država i organizacija** koje prema posebnom sporazumu koriste saobraćajnu infrastrukturu Republike Srbije;
- ministar nadležan za unutrašnje poslove (dalje: ministar unutrašnjih poslova) u saradnji s ministrom - **uredi transport opasnog tereta koji se obavlja vozilima MUP-a;**
- ministar - **propíše kriterijume po kojima se klasifikuju povrede potvrđenih međunarodnih sporazuma** iz člana 2. stav 2. Zakona, Zakona i podzakonskih akata donetih na osnovu Zakona, prema kategoriji opasnosti (prva, druga, treća) od nastupanja posledica u transportu opasnog tereta;
- ministar - **bliže propíše uslove u pogledu stručne osposobljenosti koje ovlašćeno stručno lice mora da ispunjava**, kao i obrazac Registra ovlašćenih stručnih lica za ispitivanje posude pod pritiskom i cisterne za transport opasnog tereta, obrazac Izveštaja o ispitivanju i izgled žiga;
- ministar - **bliže propíše uslove za izdavanje odobrenja za tip ambalaže, odnosno posude pod pritiskom i cisterne za transport opasnog tereta;**
- ministar - **bliže propíše uslove za izdavanje i oduzimanje ovlašćenja za ocenjivanje usaglašenosti tipa ambalaže, odnosno posude pod pritiskom ili cisterne za transport opasnog tereta;**
- ministar - **bliže propíše uslove za izdavanje i oduzimanje imenovanja za ocenjivanje usaglašenosti tipa ambalaže, odnosno posude pod pritiskom ili cisterne za transport opasnog tereta;**
- ministar - **propíše obrazac godišnjeg izveštaja Savetnika;**
- ministar - **bliže propíše uslove koje mora da ispunjava privredno društvo, odnosno drugo pravno lice kojem se izdaje licenca za savetnika** na osnovu koje stručno osposobljava kandidate za Savetnika, kao i obrazac ove licence;
- ministar - **propíše program, način i visinu troškova polaganja ispita za izdavanje sertifikata o stručnoj**

osposobljenosti za Savetnika (dalje: Sertifikat za Savetnika), kao i program, način i visinu troškova polaganja ispita za produženje roka važenja Sertifikata za Savetnika;

- ministar - **propíše obrazac Sertifikata za Savetnika**, kao i obrazac potvrde o završenom stručnom osposobljavanju;
- ministar unutrašnjih poslova uz saglasnost ministra - **propíše uslove za bezbedno intervenisanje kada se raspe ili razlije opasan teret**;
- ministar unutrašnjih poslova - propíše **posebne mere bezbednosti u transportu opasnog tereta s povećanim bezbednosnim rizicima**;
- ministar uz saglasnost ministra nadležnog za poslove zdravlja, ministra nadležnog za poslove životne sredine i ministra nadležnog za poslove vodoprivrede - **propíše način transporta opasnog tereta kroz zaštićene zone** (zone sanitarne zaštite, izvorišta vode za piće, zaštićena prirodna dobra i sl);
- ministar - **propíše obrazac i rok važenja potvrde o stručnoj osposobljenosti zaposlenog za obavljanje poslova u transportu opasnog tereta**;
- ministar - **propíše način transporta opasnog tereta u drumskom saobraćaju**;
- ministar - **bliže propíše uslove koje mora da ispunjava telo koje se ovlašćuje za ocenjivanje usaglašenosti tipa vozila za transport opasnog tereta**;
- ministar - **bliže propíše uslove koje mora da ispunjava telo koje se imenuje za ocenjivanje usaglašenosti vozila za transport određenog opasnog tereta**;
- ministar - **propíše sadržinu sertifikata o odobrenju za vozilo za transport određenog opasnog tereta i bliže uslove pod kojima se izdaje**, odnosno vraća sertifikat za vozilo;
- ministar - **propíše sadržinu sertifikata o stručnoj osposobljenosti za vozača vozila za transport opasnog tereta**, rok važenja i uslove za produženje važenja sertifikata za vozača i vođenje Registra izdatih sertifikata za vozača;
- ministar - **propíše program i način polaganja ispita za stručnu osposobljenost za obavljanje poslova vozača vozila za transport opasnog tereta**, sastav komisije i iznos troškova polaganja ispita;
- ministar - **bliže propíše uslove koje mora da ispunjava privredno društvo, odnosno drugo pravno lice pod kojima mu se izdaje, odnosno oduzima ovlašćenje za stručno osposobljavanje kandidata za vozača vozila za transport opasnog tereta**;
- ministar sporazumno sa ministrom unutrašnjih poslova - **odredi na kojem mestu na javnom putu i pod kojim uslovima mogu da se parkiraju vozila za transport opasnog tereta**, radi otklanjanja nedostataka, isključenja iz saobraćaja i kontrole transporta opasnog tereta;
- ministar - **propíše način pregleda i obeležavanja posude vozila za transport određenog opasnog tereta u drumskom saobraćaju**;
- ministar - **bliže propíše merila za određivanje broja Savetnika za bezbednost u transportu opasnog tereta** koje mora imati učesnik u transportu opasnog tereta u železničkom saobraćaju;
- ministar - **propíše način pregleda i obeležavanja posuda kola cisterne koje se koriste za transport opasnog tereta u železničkom saobraćaju**;
- ministar - **propíše obrazac sertifikata o periodičnom ispitivanju kola cisterne**;
- ministar - **propíše način transporta i obavezno operativno praćenje opasnog tereta u železničkom saobraćaju, kao i obaveze učesnika u transportu opasnog tereta u železničkom saobraćaju i u vanrednim događajima**;
- ministar - **propíše sadržinu internog plana za hitne intervencije u ranžirnim stanicama, tunelima i na mostovima**;
- ministar - **propíše program osposobljavanja i način na koji se proverava znanje zaposlenih kod učesnika u**

transportu opasnog tereta u železničkom saobraćaju koji učestvuju u obavljanju, organizovanju i regulisanju železničkog saobraćaja, kao i način na koji se postupa s dokumentacijom o njihovom osposobljavanju;

- ministar - **propíše način transporta opasnog tereta u vodnom saobraćaju i obaveze učesnika u transportu opasnog tereta u vanrednim događajima;**
- ministar - **bliže propíše uslove koje mora da ispunjava telo koje se ovlašćuje za ocenjivanje usaglašenosti tipa broda za transport opasnog tereta;**
- ministar - **bliže propíše uslove koje mora da ispunjava telo koje se imenuje za ocenu usaglašenosti broda za transport određenog opasnog tereta;**
- ministar - **bliže propíše uslove koje mora da ispuni privredno društvo, odnosno drugo pravno lice kojem se izdaje, odnosno oduzima ovlašćenje za stručno osposobljavanje kandidata za sticanje sertifikata ADN;**
- ministar - **propíše program i način polaganja ispita za stručnu osposobljenost za obavljanje poslova lica sa sertifikatom ADN**, kao i sastav komisije i iznos troškova za polaganje ispita;
- ministar uz saglasnost ministra nadležnog za zaštitu životne sredine i ministra nadležnog za poslove poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede - **propíše mesta i bliže uslove pod kojima može da se usidri brod za transport opasnog tereta** radi otklanjanja nedostataka, isključenja iz saobraćaja i kontrole transporta opasnog tereta;
- ministar - **propíše obrazac sertifikata o odobrenju za brod za prevoz opasnog tereta i vođenje Registra izdatih sertifikata o odobrenju za brod;**
- ministar - **propíše obrazac sertifikata o posebnim znanjima u oblasti ADN, kao i rok važenja i uslove za produženje važenja sertifikata o posebnim znanjima u oblasti ADN**, kao i način vođenja Registra izdatih sertifikata o posebnim znanjima u oblasti ADN;
- ministar na predlog organizacije za civilno vazduhoplovstvo - **bliže propíše uslove za izdavanje posebnog odobrenja za transport određenog opasnog tereta;**
- ministar na predlog organizacije za civilno vazduhoplovstvo - **bliže propíše uslove za izdavanje odobrenja avio-prevozniku kome je uverenje o osposobljenosti izdao nadležni organ druge države;**
- ministar na predlog organizacije za civilno vazduhoplovstvo - **propíše sadržinu programa stručnog osposobljavanja zaposlenih na poslovima u transportu opasnog tereta u vazдушnom saobraćaju;**
- ministar na predlog organizacije za civilno vazduhoplovstvo - **propíše uslove za stručnu osposobljenost i posebnu osposobljenost koje treba da ispuni kandidat za instruktora za transport opasnog tereta u avazдушnom saobraćaju i obrazac ovlašćenja za obavljanje poslova instruktora;**
- ministar - **propíše plan i program stručnog osposobljavanja Inspektora** koji će obavljati uzimanje uzoraka opasnog tereta u postupku vršenja inspeksijskog nadzora;
- ministar - **propíše zaštitnu opremu, odeću i obuču inspektora za transport opasnog tereta** koja je neophodna pri uzimanju uzoraka opasnog tereta u postupku vršenja inspeksijskog nadzora, način uzimanja uzoraka opasnog tereta, kao i opremu za analizu i odlaganje uzoraka opasnog tereta.

Zaključak

1. Donošenjem Zakona u skladu sa Ustavom Republike Srbije od 2006. godine izvršeno je sa ovim ustavom usklađivanje Zakona o prevozu opasnih materija donetog 1990. godine. Iako je opšti rok predviđen u članu 16. Ustavnog zakona za sprovođenje Ustava istekao još 31. 12. 2008. godine, što znači da je raniji zakon, donošenjem novog, usklađen sa važećim Ustavom sa zakašanjem od skoro dve godine, valja istaći da je najvažnije da je postignut cilj. Konačno je donet novi zakon. Zbog poznatih okolnosti ovaj cilj nije mogao biti ostvaren u pokušaju da se raniji zakon, donet još na osnovu Ustava SFRJ od 1974. godine, uskladi sa Ustavom SRJ od 1992. godine, niti u pokušaju da se uskladi sa ustavnim aktima državne zajednice Srbija i Crna gora, koja je prestala da postoji 2006. godine.

2. Zakon je, uz primenu novih ustavnih principa o međunarodnim odnosima, usklađen i sa međunarodnim sporazumima iz ove oblasti koje je potvrdila Republika Srbija, što uključuje i u međuvremenu predviđene novine u tim sporazumima i restrukturiranim tehničkim propisima i priložima. **Tako su stvorene neophodne pretpostavke**

za ostvarivanje dva osnovna cilja Zakona, kako za neposrednu primenu potvrđenih međunarodnih sporazuma u smislu člana 16. stav 2. Ustava, tako i za efektivnu primenu Zakona u celini. Radi ostvarivanja ovih ciljeva, Zakonom je stvoren novi institucionalni okvir i uvedene su nove procedure, a i dosadašnja rešenja su unapređena u skladu sa visokim nacionalnim i evropskim standardima, dostignućima iz uporednog prava i najboljom praksom zemalja koje u ovoj oblasti postupaju u osnovi po istim pravilima.

3. I pored brojnih novih i unapređenih rešenja unetih u Zakon, koja nisu predstavljala mali izazov za stručne obrađivače Zakona, **nameće se zaključak da je u ovom zakonskom tekstu ipak moglo biti nešto manje pravno-tehničkih propusta i redakcijskih nedoslednosti.** Na primer, neprecizne su norme o razgraničenju pojedinih kategorija ovlašćenih i imenovanih tela (član 2. stav 3, čl. 15. i 16), teško održive norme kojima je jedan ministar (nadležan za poslove saobraćaja) ovlašćen da rešava po žalbama izjavljenim protiv rešenja drugog ministra (nadležnog za unutrašnje poslove)(član 34. st. 1. i 4), nedosledno korišćena skraćenica koja se odnosi na ministra nadležnog za poslove saobraćaja (u članu 2. veliko, a dalje u tekstu malo početno slovo, izuzev na početku rečenice), unete su neke formulacije koje nisu u duhu srpskog jezika, poput "Kandidata za Lice " i sličnih.

4. **Pred značajnim izazovom u periodu oživotvorenja Zakona biće privredna društva, druga pravna lica i preduzetnici - učesnici u transportu opasnog tereta.** Prema prelaznim odredbama člana 98. Zakona, **svoje poslovanje u obavljanju delatnosti transporta opasnog tereta moraće da usklade sa Zakonom najkasnije do 22. 05. 2012. godine.** U istom roku, prema članu 100. Zakona, **svoje poslovanje moraće da usklade sa Zakonom i proizvođači ambalaže,** odnosno posuda pod pritiskom, cisterni i vozila. Istekom ovog roka, prema članu 97. stav 2. Zakona, prestaće da važe i sve izdate dozvole, rešenja, ovlašćenja i sertifikati. **Da ovaj izazov za učesnike u transportu opasnog tereta ne bi bio povećan i mimo Zakona, neophodno je da prethodno nadležni državni organi, odnosno tela, ispoštuju u potpunosti Zakonom utvrđene rokove, i to da najkasnije do 22. 11. 2011. godine nadležni ministri realizuju sva 44 ovlašćenja tako što će da donesu sve izvršne propise za izvršavanje Zakona, kao i da najkasnije do 22. 05. 2012. godine ovlašćena tela usklade obavljanje poslova iz svoje nadležnosti sa Zakonom.** Iako dosadašnja praksa ukazuje na učestalo prekoračenje rokova za donošenje podzakonskih propisa i izvršenje drugih naloga zakonodavca, treba očekivati da ovaj Zakon u tom pogledu može da bude izuzetak i da će najkasnije do 22. 11. 2011. biti stvorene neophodne pretpostavke za njegovu primenu u punom kapacitetu počev od 22. 05. 2012. godine.